

Länstyrelsen
Värmland

Regional utveckling
Linda B. Lindström

REMISSVAR

Datum
2021-01-14

Sida
1(4)

N2020/02875
Regeringskansliet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande av den strategiska inriktningen av Partnerskapsöverenskommelsen 2021-2027

Länstyrelsen Värmland tackar för inbjudan att få delta i remissyttrande av den strategiska inriktningen av Partnerskapsöverenskommelsen 2021-2027.

Övergripande reflektioner

I programperioden 2014-2020 räknades Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) in i sammanhållningspolitiken. Detta styrdes via den gemensam förordningen EU nr 1303/2013 och innebar att EJFLU fanns med i Partnerskapsöverenskommelsen (som också var en nyhet). Detta var ett försök från Kommissionen i syfte att förbättra samordningen mellan ESI-fonderna och andra EU-politiska områden och program. Ett projekts olika insatser skulle kunna finansieras av olika fonder för att få så stor effekt som möjligt. Detta visade sig vara svårt och kräver en mycket kompetent och stark organisation för att genomföra.

Det är viktigt att vara tydlig i var synergier respektive skiljelinjer går mellan EJFLU och fonderna i sammanhållningspolitiken (ESI) under 2021-2027. Länstyrelsen anser dock att fokus bör ligga på att införliva återhämtningspaketet med "Next generation EU" i varje fond och att få ut merparten av dessa medel under 2021-2022. Gällande Leader/LLU så anser Länstyrelsen att en närvaro i hela landet är ett måste och kan inte bara vara en ambition. Det föreslås en enfondslösning och här är det viktigt att lyssna in LUS (Lokal Utveckling Sverige) och de erfarenheter som man fått under innevarande programperiod.

Hållbarhet

Gällande Partnerskapsöverenskommelsen anser Länsstyrelsen att ramen för en hållbar omställning bör ske inom ramen för de tre hållbarhetsaspekterna: social, ekologisk (miljömässig) och ekonomisk hållbarhet.

Om någon av de tre perspektiven lyfts mer än det andra kommer utvecklingen att halta. I och med klimatkrisen och EU:s gröna giv finns starka krav från EU om att insatser ska vara miljömässiga. I sammanhållningspolitiken ger olika finansieringsinstrument förutsättningar för de olika hållbarhetsperspektiven. Det behövs dock en större tydlighet i *varje* finansiellt instrument/fond att ta hänsyn till samtliga tre hållbarhetsperspektiv.

Val av politiskt val och motivering till detta

PO1: Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling

Investeringar och ny teknik måste samspela med informativa åtgärder, så att de stödjer varandra. För verkningsfulla åtgärder krävs antagligen också att näringsliv, akademi och offentlighet samverkar. Åtgärder för transporteffektivitet är ett exempel där det ofta behövs både hårda åtgärder (investeringar) och mjuka (beteendekampanjer, nudging, etc) för att få effekt.

Det kan förtydligas att näringslivet, framförallt SMF, behöver stöd i att förbereda sig för omställningen som energi- och klimatmålen innebär. Utöver att minska sin egen klimatpåverkan behöver de ställa om till affärsmodeller som har potential i ett koldioxidsnålt samhälle.

Pandemin har dock visat att befolkningen kan ställa om utifrån de förutsättningar som finns idag. Beteendeförändringar tar annars lång tid men nu har stora delar av befolkningen lärt sig att arbeta digitalt och hålla avstånd. Länsstyrelsen Värmland skulle därför vilja se att man inom alla strategiska områden adderar att arbeta med folkbildning för att skapa beteendeförändringar inom *alla* områden.

I programskrivningen för både regionala och nationella program har Länsstyrelsen arbetat med att implementera den sammanhållna landsbygdspolitiken samt den nationella livsmedelsstrategin (dvs de delar som inte avser primärproduktionen och därmed omfattas av CAP) men uppbyggnaden av programmen har komplicerat detta arbete.

PO2: Ett grönare och ett koldioxidsnålare Europa

Det är av stor värde att man i exempelvis ERUF kan se att klimat -och energiinsatser inte bara sker i PO2 utan även i PO1 samt att näringslivsutveckling kan ske i PO2.

Inom PO2 och (och även PO1) är fokus på energieffektivisering och förnybar energi som klimatåtgärder. Transporter nämns inte överhuvudtaget. Att

minska transporterens klimatpåverkan är även avgörande för att klara klimatmålen.

Hållbara transporter, särskilt åtgärder för transporteffektivitet, bör inkluderas i PO2. Även elektrifiering av transporter och industri saknas.

PO4: Ett mer socialt Europa

Motiveringen i Partnerskapsöverenskommelsen behöver förtydligas och insatser i ESF+ behöver efter pandemins effekter tydligare styras till den unga åldersgrupp som lämnar både gymnasie- och universitetsstudier.

Att göra det möjligt för regioner och människor att hantera de sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av omställning till en klimatneutral ekonomi

I underlaget framgår inte vilka områden i Sverige som ska omfattas av Fonden för rättvis omställning (FRO).

I tidigt förarbete har Övre Norrland nämnts men Länsstyrelsen vill lyfta fram Värmland som ett län med lång industritradition inom bl.a. stål- och skogsindustrin och anser att även andra områden i Sverige såsom Värmland bör omfattas av programmet. Programmet vänder sig till SME företag vilket gör att underleverantörer kan nås. Länsstyrelsen ställer sig dock frågan om hur Länsstyrelsen kan använda fonderna i implementeringen av miljö, klimat- och energimålen för multinationella företag i länet som är drivande och sätter agendan för SME-företagen.

Politiska val, samordning och komplementaritet

Inom de olika politiska områdena och i programskrivningarna har Sverige valt att lägga stor fokus på hållbara innovationer, hållbart näringsliv och företagande och många gånger valt bort det offentliga möjligheter att vara med och delta i utvecklingen. Länsstyrelsen anser att dessa insatser har stor relevans för omställningen men det finns en viss oro att staten glömmer bort de stödsystem som organisationer såsom regioner, kommuner och länsstyrelser m.fl. utgör. Dessa organisationer vars kompetens, neutralitet, nätverk och ekonomiska stabilitet kan utföra insatser som är för stora att hantera för det individuella företaget men som är viktiga för en hel bransch.

De regionala energi- och klimatstrategierna bör användas i urvalet av åtgärder, för att underlätta identifiering av synergier mellan åtgärder och för att få till de mest verkningsfulla åtgärderna utifrån de regionala förutsättningarna.

Avgränsningen mellan ERUF och EHFF samt EJFLU är intressant ur den nationella livsmedelsstrategins mål. Livsmedelskedjan är så mycket större än bara primärproduktion inom jordbruk, fiske i hav och sjö samt vatten- och landbaserat vattenbruk. För att nå målen i den nationella livsmedelsstrategin och till viss del den sammanhållna landsbygdspolitiken är det en fördel om

ERUF och ESF+ kan finansiera alla de delar i livsmedelskedjan, inte bara den primära produktionen.

Erasmus + är ett program för utbildning, ungdomar och idrott. Länsstyrelsen välkomnar att man ger möjlighet för internationella samarbeten mellan organisationer och institutioner.

I det nationella ERUF-programmet och ”hållbar stadsutveckling” har Länsstyrelsen påpekat att insatser i mindre tätorter har en stor betydelse och bör därför inte plockas bort utan adderas till de insatser som görs för de större städerna.

Kravet på de smarta specialiseringsstrategierna kommer tydligt att styra ERUF-programmen. Därför är det viktigt att tydliggöra länsstyrelsernas medverkan i regionernas uppdrag för att säkerställa samsyn, rätt behov och kvalitet. För ett län som Värmland är relationerna med Norge särskilt viktig, inte minst för att åstadkomma regional utveckling på båda sidor om landsgränsen.

Beslutande

Yttrandet har fattats av Landshövding Georg Andrén med enhetschef Linda Blomqvist Lindström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksamhetschef Bengt Falemo och länsråd Johan Blom medverkat.